

'Verzonnepaneling' van het landschap

Nachtmerrie voor de bodem?

Onder het mom van duurzaamheid zie je steeds vaker dat complete weilanden met groen gras en een gezonde bodem worden afgedekt met zonnepanelen. De energieopwekking mag dan duurzaam zijn: het bodemgebruik is dan verre van duurzaam. Moeten we dit stoppen?

Door: Michiel Rutgers

De meest duurzame vorm van het vastleggen van zonne-energie wordt door levende organismen uitgeoefend, een proces wat fotosynthese genoemd wordt. CO₂, de geoxideerde vorm van koolstof, wordt met behulp van zonlicht en water omgezet tot een scala aan gereduceerde koolwaterstoffen, waar een groot deel van de biosfeer voor wat betreft de koolstof- en energiebehoefte op draait. De atmosfeer toont ons deze activiteit via de seizoensfluctuaties van CO₂ op het noordelijk halfrond. De bodem is de drager van een groot gedeelte van deze essentiële ecosystemedienst, door een plek te bieden aan de planten die dit 'kunststuk' allemaal beheersen.

En wat doen we in Nederland en de buurlanden? We dekken de bodem af met zonnepanelen. Het bodemleven wordt niet meer gevoed, het organische stofgehalte loopt terug, en uiteindelijk ontstaat er onder de panelen een woestijn, met een levenloze ondergrond. De kosten en de baten van (on)duurzaam bodembeheer zijn wederom niet goed in beeld. De gunstige eigen-

schappen en diensten die planten en bodem leveren worden niet gewaardeerd, zodat we onwetend zijn van het effect van hun verdwijning.

Mijn suggestie is om reeds afgedekte bodem te benutten voor zonne-energie, voordat vruchtbare en begroeide bodem opgevoerd wordt; er is voorlopig ruimte genoeg. Voorkom dat weilanden volgebouwd worden; nu kan het nog. Stop de 'verzonnepaneling'¹ van het landschap.

NASCHRIFT

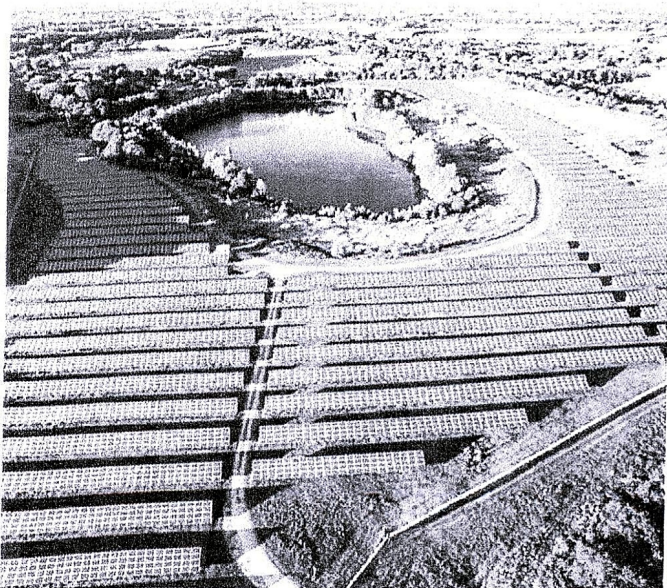
Op de kosten voor aanschaf, aanleg en onderhoud na, worden veel kosten van de toepassing van zonnepanelen op voordien 'open' en met vegetatie bedekte bodem niet meegenomen in de kosten-batenanalyse. Met schade aan de goed functionerende bodem wordt geen rekening gehouden, zoals verlies van koolstofvastlegging, minder reinigend vermogen, geen voedselproductie, slechtere waterhuishouding, verslechtering van het lokale klimaat, effect op oppervlaktewater- en grondwaterkwaliteit, en aantasting van het landschap.

Stop de 'verzonnepaneling'
van het landschap!

Er zijn mogelijkheden om deze kosten te moneteren, maar dat is niet altijd nodig; andere waarderingsmethoden zijn ook inzetbaar. Op voorhand is niet te voorspellen wat de uitkomst van de totale rekensom zal laten zien: zijn zonnepanelen duurzamer dan een groen weiland of niet?

NOOT

1. In de jaren tachtig van de vorige eeuw werden milieuproblemen zoals verontreiniging, verzuring, verdroging en vermessing, gegroepeerd onder de term V-thema's.

Bodem. Tijdschrift over duurzaam bodembeheer, Jrg 25, nr 6, December 2015
Dr. Michiel Rutgers: 'Verzonnepaneling' van het landschap. Nachtmerrie voor de bodem ?